

РЕЦЕНЗИЯ

На проекта за дисертация за присъждане на научната и образователна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика – на английски език) - на тема:

Модел за подобряване на социалното взаимодействие на ученици с аутизъм

Автор: Хрисула Антопулу

Научен ръководител: проф. дпн Милен Замфиров

Рецензент: проф. д-р Неда Балканска

Общо описание на представените материали

Със Заповед РД-38-616 / 29.10.2024 на Ректора на СУ „Свети Климент Охридски“ *съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Модел за подобряване на социалното взаимодействие на ученици с аутизъм“*- за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика). *Автор на дисертационния труд е Хрисула Антопулу* – редовен докторант към катедра „Специална педагогика“, с *научен ръководител проф. дпн Милен Замфиров* от СУ „Св. Климент Охридски“.

Представеният от Хрисула Антопулу комплект материали на електронен носител свидетелства, че кандидатът е изпълнил минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ.

Общо представяне на кандидата. Образователен и научен статус.

Хрисула Антопулу е *завършила бакалавърската си степен през 2009 г. като възпитаник на Егейския университет, Република Гърция*, в специалност „Предучилищна педагогика и управление на образованието“. През 2016 г. *придобива магистърска степен към Университета в Никозия*, в специалност „Педагогически науки“. От 2018 г. е зачислена като **редовен докторант към ФНОИ, СУ „Св. Климент Охридски“**, катедра „Специална педагогика“. Наред с това докторантката е преминала **редица сертифицирани обучения**, сред които – Английски език към Университета Кеймбридж; Специална педагогика към Егейския университет; Системи на обучение по четене и писане на слепи (Брайл).

Професионалният ѝ път започва през 2009 г. като **преподавател в частна детска градина**. От 2013 г. до 2019 г. практикува като специален предучилищен педагог, по заместване, в различни образователни институции. От 2019 г. е назначена на щатно място като предучилищен педагог.

Образователният статус и професионалният път на докторантката свидетелства за последователност и мотивираност в областта на предучилищното обучение, в частност работата с деца с специални образователни потребности.

Актуалност на дисертационния труд.

Децата от аутистичния спектър представляват важна част от групата на лицата със СОП. Техният брой непрекъснато нараства и голяма част от тях се обучават в общообразователни институции- детски градини и училища. Това поставя масовите учители пред предизвикателството да посрещнат специфичните потребности на тази група деца. Основните трудности на децата с разстройства от аутистичния спектър са свързани с комуникацията. Пълноценната комуникация е залог за оптимална

социализация и в немалка степен е предпоставка за по-високи училищни постижения. Търсенето на подходи, които стимулират формирането на комуникативни способности при тази група деца, е важна задача, които стои пред специалните педагози.

В този смисъл *темата на настоящата разработка се характеризира с подчертана актуалност* за съвременната научно-практическа сфера.

Структура на дисертационния труд. Трудът е с обем 202 страници и съдържа увод, три глави, заключение и приложение. Литературната справка включва над 100 заглавия на латиница..

Теоретичната постановка на проблема е представена в първа глава. Акцентът попада върху изясняване същността на аутизма- основни характеристики, причини и диагностични процедури. Наред с това са изведени социалните и комуникативните особености на децата от аутистичния спектър, както и са очертани стратегии за стимулиране на комуникативното и социалното развитие при целевата група. Бих препоръчала първата глава да се преструктурира в два параграфа, което ще представи по-ясно двете основни линии в теоретичния анализ.

Дизайнът на емпиричното изследване съдържа цел, задачи и хипотеза. Контингентът на изследване включва три деца от аутистичния спектър, на възраст между 5 и 6 години. Осъществено е изследване на единичен случай, което включва диагностичен и формиращ експеримент с приложение на програма за въздействие (Структурирана групова игра). Прави впечатление известно разминаване по отношение на целевата група, обозначена в заглавието на дисертационния труд, която следва да включва представители от училищна възраст и реалните участници в експеримента, които са в предучилищна възраст.

Текстът на автореферата *отразява достоверно съдържанието* на дисертацията. Той е в обем от 43 компютърни страници, което позволява да се включи допълнителна ключова информация от научната разработка, която да достигне до по-широк читателски кръг.

Публикациите по темата на дисертационния труд са *четири (една в съавторство с научния ръководител), които покриват наукометричните изисквания за дисертационните трудове.*

Настоящият дисертационен труд се характеризира със следните **приноси с научно-приложен характер:**

1. Систематизирана и анализирана е теоретичната информация, свързана с особеностите в социалното и комуникативното развитие на децата от аутистичния спектър;
2. Приложена е програма за интервенция, чиито принципи могат да се прилагат в по-широк периметър от специалистите в специалните и общообразователни учебни заведения, а също така и да се адаптират към лица с други нарушения;
3. Конкретни компоненти от обучаващата програмата могат да станат част и от процедурите за атестиране на постиженията на децата с аутизъм.

Докладът от **антиплагиатската проверка** показва завишаване по коефициент 2 (8.65%), като научният ръководител е дал становище, че няма основание за съмнения за плагиатство.

Препоръките и бележките ми са следните:

1. Параграфът, свързан със статистическия анализ на емпиричните данни да мине от трета във втора глава;
2. Приносите да бъдат по-ясно формулирани.

Оценявам високо факта, че Хрисула Антопулу е отразила голяма част от препоръките, отправени по време на предварителното обсъждане на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Предлагам на *Уважаемото Научно жури* да присъди на Хрисула Антопулу *образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика).*

11.12.2024 г.

Гр. София

Рецензент:

(проф. д-р Н. Балканска)